

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
доц. Ірина Солонинко

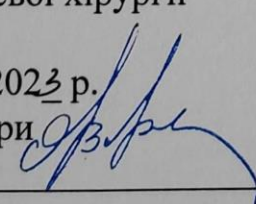
2023 р.

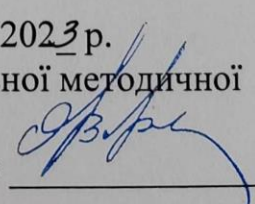
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(тип дисципліни – вибіркова)

ВБ 1.61 Сучасні принципи кісткової фіксації
в травматології ЩЛД

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»
факультет, курс: стоматологічний, IV

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
хірургічної стоматології
та щелепно-лицевої хірургії
Протокол № 11
від "13" 06 2023 р.
Завідувач кафедри
проф. Ян Варес

Затверджено
профільною методичною комісією
з стоматологічних дисциплін
Протокол № 2
від "16" 06 2023 р.
Голова профільної методичної
комісії
проф. Ян Варес

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

завідувач кафедри, д.мед.н., професор Варес Я.Е.,
завуч кафедри, к.мед.н., доцент Медвідь Ю.О.

РЕЦЕНЗЕНТИ :

к.мед.н., доцент Синиця В.В.
к.мед.н., доцент Кухта В.С.

Обговорено та рекомендовано до затвердження на міжкафедральній нараді фахівців
однопрофільних кафедр

з стоматологічних дисциплін

“ _____ ” _____ 202_ року, протокол No ___

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лицевої ділянки» складена

відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*

галузі знань *22 «Охорона здоров'я»*

спеціальності *221 «Стоматологія»*

освітньої програми *другого рівня вищої освіти з підготовки магістрів зі спеціальності 221 «Стоматологія»*

Опис навчальної дисципліни (анотація). Дисципліна передбачає вивчення принципів фіксації кісток лицевого скелета, що зазнали порушення цілісності внаслідок травм чи інших патологічних процесів, при цьому наголос робиться на вивченні сучасних методів діагностики, планування та методик кісткової фіксації, що застосовуються для лікування основних і найбільш розповсюджених ушкоджень кісток ЩЛД.

Значна увага приділяється формуванню у студентів навичок збору анамнезу, проведення обстеження та диференційної діагностики ушкоджень кісток ЩЛД із різноманітним клінічним перебігом та їх ускладненнями, на практиці вивчаються сучасні підходи до діагностики, принципів лікування та профілактики на засадах доказової медицини, а також невідкладні стани в практиці хірургічної стоматології. Студенти приймають участь в діагностично-лікувальному процесі амбулаторних, стаціонарних пацієнтів під керівництвом асистентів і доцентів кафедри. Також передбачено ознайомлення з основними методиками, які найчастіше застосовуються в сучасній щелепно-лицевій травматології.

Вивчення дисципліни «Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лицевої ділянки» сприяє формуванню цілісного уявлення про травматичні та патологічні ушкодження кісток ЩЛД; поглибленню теоретичної та практичної підготовки, набуттю професійних практичних навичок для самостійної лікарської діяльності.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: <i>Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лицевої ділянки</i> <i>Змістовий модуль 1</i>	2 кредити / 60 год.	0	30	30	IV курс (VII, VIII семестри) Залік	

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні принципи діагностики і лікування травматичних ушкоджень кісток ЩЛД, що відносяться до компетенції хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, особливості їх клінічного перебігу, основні діагностичні та лікувальні маніпуляції, що застосовуються в практиці хірурга-стоматолога.

Міждисциплінарні зв'язки: терапевтична стоматологія, стоматологія дитячого віку, ортопедична стоматологія, нормальна анатомія, гістологія, нормальна фізіологія, патологічна фізіологія, топографічна анатомія та оперативна хірургія, мікробіологія, біохімія, фармакологія, внутрішні хвороби, оториноларингологія, офтальмологія, медицина екстремальних станів.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лицевої ділянки» є фахова підготовка лікаря-стоматолога, яка передбачає засвоєння питань теорії й практики діагностики, планування та лікування травматичних ушкоджень кісток лицевого скелета із застосуванням різноманітних методик.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лицевої ділянки» є вміння проводити обстеження хірургічного стоматологічного хворого, діагностувати основні симптоми та синдроми травматичних ушкоджень ЩЛД, обґрунтувати та сформулювати попередній діагноз; аналізувати результати обстеження та проводити диференційну діагностику, сформулювати клінічний діагноз основних захворювань, скласти план лікування травматологічного пацієнта із застосуванням методик закритої та відкритої репозиції кіток, визначити принципи комплексного лікування в клініці хірургічної стоматології, виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш травматичних ушкоджень ЩЛД.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен –

знати:

- Особливості обстеження хворих з патологією ЩЛД, участь суміжних спеціалістів в обстеженні.
- Методика обстеження хворих з травмою щелепно-лицевої ділянки. Організаційні принципи надання допомоги потерпілим при ушкодженнях щелепно-лицевої ділянки.
- Принципи деонтології та лікарської етики в стоматології і ЩЛХ
- Принципи організації надання стоматологічної допомоги в Україні.
- Основні методики загального та місцевого знеболення, седація в практиці лікаря-стоматолога (показання, протипоказання, особливості проведення).
- Загальні та місцеві ускладнення в практиці хірургічної стоматології та ЩЛХ. Серцево-легенева реанімація.
- Травматичні пошкодження твердих тканин ЩЛД. Види переломів щелепних кісток. Диференційна діагностика, участь суміжних спеціалістів у лікуванні хворих. Види консервативного та хірургічного лікування.
- Травматична хвороба (патогенез, клінічні симптоми, надання допомоги на етапах евакуації).
- Поєднані пошкодження щелепно-лицевої ділянки. Клініка, діагностика, лікування. Травматична хвороба.
- Ранні та пізні ускладнення пошкоджень щелепно-лицевої ділянки. Клініка, діагностика, лікування.

вміти:

- Зібрати анамнез та провести огляд хворого на вказану патологію ЩЛД.
- Скласти план та провести обстеження пацієнта з патологією ЩЛД.
- Скласти план додаткових методів дослідження та вміти інтерпретувати їх результати.
- Заповнити відповідну медичну документацію.
- Продемонструвати техніки передопераційної підготовки рук хірурга за сучасними методиками.
- Провести на фантомі техніку антисептичної обробки операційного поля.
- Скласти план комплексного лікування хворих на вказані патології.
- Провести дреноування рани.
- Провести тимчасову іммобілізацію уламків нижньої та верхньої щелеп.
- Виготовити тимчасові шини та провести шинування при переломах щелеп.
- Провести лігатурне зв'язування зубів.
- Провести накладання гладкої шини-скоби.

- Провести постійну іммобілізацію уламків нижньої та верхньої щелеп.
- Провести двощелепне шинування як один з методів постійної іммобілізації.
- Провести вправлення вивиху нижньої щелепи.
- Провести накладання щелепно-лицевих апаратів (репозійних, формуючих, заміщуючих та фіксуєчих).
- Діагностувати місцеві та загальні ускладнення в практиці хірурга-стоматолога.
- Провести на фантомі серцево-легеневу реанімацію (непрямий масаж серця і штучне дихання).
- Надавати допомогу при невідкладних станах в практиці ЩЛХ згідно відповідних алгоритмів.

демонструвати:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- здатність вчитися та бути сучасно навченим.
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- здатність до вибору стратегії спілкування.
- здатність працювати в команді.
- навички міжособистісної взаємодії.
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), орієнтацію на безпеку.
- володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

1.3 Компетентності та результати навчання.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна «Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лищевої ділянки» забезпечує набуття студентами компетентностей:

- Інтегральна - Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності за вимогами Національної рамки кваліфікацій (НРК):

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність працювати в команді.
12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за вимогами Національної рамки кваліфікацій (НРК):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та ЩЛД.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та ЩЛД.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та ЩЛД.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та ЩЛД з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та ЩЛД.
10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД.
17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей освітньої компоненти Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лицевої

Програмні компетентності	Сучасні принципи кваліфікації в гравматології щелепно-лицевої ділянки (ВБ 1.61)
Загальні компетентності за вимогами Національної рамки кваліфікацій (НРК):	
ЗК 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	+
ЗК 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	+
ЗК 3 Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.	+
ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	+
ЗК 5 Здатність спілкуватися англійською мовою.	+
ЗК 6 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	+
ЗК 7 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	+
ЗК 8 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	+
ЗК 9 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	+
ЗК 10 Здатність бути критичним і самокритичним.	+
ЗК 11 Здатність працювати в команді.	+
ЗК 12 Прагнення до збереження навколишнього середовища.	-
ЗК 13 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	+
ЗК 14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+
ЗК 15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	+
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за вимогами Національної рамки кваліфікацій (НРК)	
ФК 1 Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	+
ФК 2 Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	+
ФК 3 Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	+
ФК 4 Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 5 Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 6 Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 7 Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки з супутніми соматичними захворюваннями.	+
ФК 8 Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.	+
ФК 9 Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+
ФК 10 Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.	+
ФК 11 Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.	+

ФК 12 Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.	+
ФК 13 Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	-
ФК 14 Спроможність ведення нормативної медичної документації.	+
ФК 15 Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	+
ФК 16 Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩД.	+
ФК 17 Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	+
ФК 18 Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.	+

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності					
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;	+	+		+
2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	+	+		+
3.	Здатність застосовувати знання у практичних діяльності.	+	+	+	+
4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	+	+	+	
5.	Здатність спілкуватися англійською мовою.	+	+	+	
6.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	+	+	+	+
7.	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	+	+	+	+
8.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;	+	+	+	+
9.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.		+		+
10.	Здатність бути критичним і самокритичним.			+	+
11.	Здатність працювати в команді.			+	+
13.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.		+	+	+
14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+	+	+	+
15.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	+	+	+	+
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1.	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	+	+	+	+
2.	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	+			+
3.	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	+	+	+	+
4.	Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+	+	+	+

5.	Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+	+	+	+
6.	Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+	+	+	+
7.	Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки з супутніми соматичними захворюваннями.	+	+	+	+
8.	Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.	+	+	+	+
9.	Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.	+	+	+	+
10.	Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.	+	+	+	+
11.	Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.	+	+	+	+
12.	Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.	+	+	+	+
14.	Спроможність ведення нормативної медичної документації.	+	+	+	+
15.	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	+	+	+	+
16.	Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД.	+	+	+	+
17.	Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	+	+	+	+
18.	Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.	+	+	+	+

Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Нормативний та варіативний зміст підготовки, сформульований у термінах результатів навчання

Список результатів навчання		
Посилання на код матриці компетентностей	Зміст результату навчання	Код результату навчання
<i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2</i>	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1 ОПП); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2 ОПП).	<i>ПРН 1</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2</i>	Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5 ОПП).	<i>ПРН 2</i>

<p><i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2</i></p>	<p>Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5 ОПП, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2 ОПП).</p>	<p><i>ПРН 3</i></p>
<p><i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2</i></p>	<p>Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1 ОПП).</p>	<p><i>ПРН 4</i></p>
<p><i>Зн1, Зн2, Ум1, К1, К2, АВ1, АВ2</i></p>	<p>Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь- яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4 ОПП).</p>	<p><i>ПРН 5</i></p>
<p><i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2, АВ3</i></p>	<p>Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.</p>	<p><i>ПРН 6</i></p>
<p><i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2, АВ3</i></p>	<p>Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.</p>	<p><i>ПРН 7</i></p>
<p><i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2</i></p>	<p>Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2 ОПП) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.</p>	<p><i>ПРН 8</i></p>
<p><i>Зн1, Зн2, Ум1, К1, К2, АВ1, АВ2</i></p>	<p>Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2 ОПП) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.</p>	<p><i>ПРН 9</i></p>
<p><i>Зн1, Зн2, Ум1, К1, К2, АВ1, АВ2</i></p>	<p>Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3 ОПП) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.</p>	<p><i>ПРН 10</i></p>
<p><i>Зн1, Зн2, Ум1, К1, К2, АВ1, АВ2</i></p>	<p>Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за</p>	<p><i>ПРН 11</i></p>

	списком 2.1 ОПП).	
<i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2, АВ3</i>	Організувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.	<i>ПРН 12</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, К1, К2, АВ1, АВ2</i>	Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4 ОПП).	<i>ПРН 13</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2, АВ3</i>	Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.	<i>ПРН 14</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2, АВ3</i>	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.	<i>ПРН 15</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2, АВ3</i>	Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.	<i>ПРН 16</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2, АВ3</i>	Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.	<i>ПРН 17</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2, АВ3</i>	Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.	<i>ПРН 18</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ20</i>	Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	<i>ПРН 19</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, Ум2, К1, К2, АВ1, АВ2, АВ3</i>	Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.	<i>ПРН 20</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, К1, К2, АВ1, АВ2</i>	Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1 ОПП) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6 ОПП).	<i>ПРН 21</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, К1, К2, АВ1, АВ2</i>	Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1 ОПП) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7 ОПП).	<i>ПРН 22</i>
<i>Зн1, Зн2, Ум1, К1, К2, АВ1, АВ2</i>	Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4 ОПП) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7 ОПП).	<i>ПРН 23</i>

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи Зн2 Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	Ум1 Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог Ум2 Провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності	К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються К2 Використання іноземних мов у професійній діяльності	АВ1 Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування АВ2 Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди АВ3 Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним
Загальні компетентності				
1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн1 Зн2	Ум1		АВ1
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1	Ум1	К1	АВ2
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.	Зн1	Ум1	К1	АВ1
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.			К1, К2	
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.			К1	
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Зн1		К1, К2	АВ2
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Зн1		К1	АВ2
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.		Ум1		АВ1
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Зн1	Ум1	К1	АВ1
10. Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн2			АВ1
11. Здатність працювати в команді.	Зн2		К1, К2	АВ2
12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Зн1	Ум1		АВ1
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Зн1			АВ1
14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського	Зн1	Ум1	К1	АВ3

(вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.				
15.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1	Ум2		АВ3
Спеціальні (фахові) компетентності				
1.Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні	Зн2	Ум1	К1, К2	
2.Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень	Зн1	Ум1		АВ1
3.Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани	Зн1	Ум1		АВ1
4.Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ЩЛО)	Зн2	Ум1	К1	АВ1
5.Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та ЩЛО	Зн1	Ум1		АВ1
6.Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та ЩЛО	Зн1, Зн2	Ум1	К1	
7.Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та ЩЛО з супутніми соматичними захворюваннями		Ум1		АВ1, АВ2
8.Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції	Зн1	Ум1		АВ1

9.Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та ЩЛЮ	Зн1	Ум1	К1	АВ1 АВ2
10.Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ1 АВ2
11.Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги	Зн1, Зн2	Ум1		АВ1 АВ2
12.Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології	Зн1	Ум2	К1	АВ2
13.Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне)	Зн2	Ум2		
14.Спроможність ведення нормативної медичної документації			К1	АВ1
15.Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації	Зн2		К1 К2	АВ1 АВ2
16.Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ	Зн1	Ум1	К1	
17.Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності	Зн1		К1	АВ2
18.Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини	Зн2	Ум1	К1	АВ1 АВ2

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Компетентності																																						
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності															Фахові компетентності																						
		ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	ЗК11	ЗК12	ЗК13	ЗК14	ЗК15	ФК1	ФК2	ФК3	ФК4	ФК5	ФК6	ФК7	ФК8	ФК9	ФК10	ФК11	ФК12	ФК13	ФК14	ФК15	ФК16	ФК17	ФК18					
ПРН 1	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+					+	+	+		+	+	+					+		+			+							
ПРН 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+					+	+										+		+	+			+						
ПРН 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+					+	+										+		+				+						
ПРН 4	+	+	+	+	+	+					+					+	+	+		+	+	+					+					+	+						
ПРН 5	+	+	+	+	+	+					+					+	+	+											+				+	+					
ПРН 6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+			+		+	+					+		+			+	+						
ПРН 7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+			+		+	+					+		+			+	+						
ПРН 8	+	+	+	+			+	+	+	+						+	+			+	+	+				+	+	+					+	+					
ПРН 9	+	+	+	+	+		+	+	+	+			+			+					+	+			+							+	+						
ПРН 10	+	+	+	+			+	+	+	+						+					+	+			+								+	+					
ПРН 11	+	+	+	+	+					+	+					+									+	+	+					+	+						
ПРН 12	+	+	+	+	+	+					+		+	+	+	+										+	+						+	+		+			
ПРН 13	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+						+										+	+						+	+		+			
ПРН 14	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+											+		+	+			+	+					
ПРН 15	+	+	+	+		+	+	+	+	+			+	+	+	+		+									+		+	+			+	+					
ПРН 16	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
ПРН 17	+	+	+	+		+				+			+	+	+	+			+								+		+				+	+					
ПРН 18	+	+	+	+		+	+	+	+	+			+	+	+	+				+							+		+	+			+	+					
ПРН 19	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
ПРН 20	+	+	+	+						+	+		+	+	+	+										+	+	+	+				+	+		+			
ПРН 21	+	+	+	+						+	+	+	+	+	+	+										+	+	+	+					+	+		+		
ПРН 22	+	+	+	+						+	+	+	+	+	+	+										+	+	+	+						+	+		+	
ПРН 23	+	+	+	+						+	+	+	+	+	+	+										+	+	+	+							+	+		+

Результати навчання для дисципліни: фахова підготовка лікаря-стоматолога, яка передбачає засвоєння питань теорії й практики з питань сучасних принципів застосування кісткової фіксації при травматичних ушкодженнях лицевого скелета; вміння проводити обстеження хірургічного стоматологічного хворого, діагностувати травматичні ушкодження кісток ЩЛД; обґрунтувати та сформулювати попередній діагноз; аналізувати результати обстеження та проводити диференційну діагностику, сформулювати клінічний діагноз, виявляти та ідентифікувати прояви соматичних захворювань в порожнині рота, визначати принципи комплексного лікування, виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення, вивчення яких передбачено змістовим модулем 1.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **2,0 кредитів ЄКТС 60 годин.**

У ході вивчення дисципліни, студент має:

Пояснити та інтерпретувати особливості травм кісток щелепно-лицевої ділянки з урахуванням естетичного та функціонального значення обличчя та топографічної близькості життєво важливих органів, принципів надання невідкладної допомоги пацієнтам з травматичними ушкодженнями, ролі спеціалістів за суміжними спеціальностями при обстеженні травмованих.

Аналізувати рентгенограми пацієнтів з травматичними ушкодженнями кісток лицевого скелета, щоб визначити показання до консервативного або хірургічного лікування на підставі оцінки клінічних та рентгенологічних критеріїв.

Скласти план та провести обстеження пацієнта з травмами кісток щелепно-лицевої ділянки у мирний час, проведення додаткового дослідження (за потребою) та зможти інтерпретувати їх результати для встановлення первинного діагнозу. Скласти план діагностики та лікування пацієнтів із комбінованими травмами.

Виконати збір анамнезу та результатів обстеження пацієнтів із травматичними ушкодженнями кісток ЩЛД мирного часу, заповнити відповідну медичну документацію.

Провести тимчасову (транспортну) іммобілізацію при переломах верхньої та нижньої щелепи; надати допомогу при невідкладних станах.

Призначити індивідуальну схему медикаментозної терапії на весь період лікування, залежно від психосоматичного стану пацієнта, завдання та обсягу хірургічного втручання. Дати відповідні рекомендації.

Демонструвати методи обстеження травмованого пацієнта, лігатурне зв'язування зубів, виготовлення та накладення назубних шин, їх фіксацію для тимчасової чи постійної іммобілізації нижньої щелепи.

Практичні заняття

Тема №1. Особливості обстеження хворих з травматичними пошкодженнями кісток лицевого скелета. Поєднана щелепно-лицева травма. Оцінка загального стану пацієнта та послідовність діагностично-лікувальних заходів. Додаткові методи обстеження пацієнтів з травматичними пошкодженнями лицевих кісток. Променева діагностика: ОПТГ, спіральна та конусна томографії, тривимірна візуалізація лицевого черепа та м'яких тканин обличчя.

Збір суб'єктивних даних хворого: скарги на момент звернення до медичної установи; анамнез хвороби: розвиток захворювання, його динаміка, попереднє лікування; анамнез життя: спадкові, перенесені та супутні захворювання, шкідливі звички - вживання наркотиків, алкогольних напоїв, паління; спадковість, алергологічний анамнез.

Об'єктивне обстеження: загальний стан, свідомість. Обстеження органів і систем у стаціонарі.

Обстеження щелепно-лицевої ділянки. Огляд обличчя. Пальпація. Огляд органів та м'яких тканин порожнини рота, обстеження зубів. Загальноклінічні, лабораторні та спеціальні методи дослідження. Дослідження функції рухових і чутливих нервів. Обстеження слинних залоз та їх проток, скронево-нижньощелепних суглобів, лімфатичного апарату обличчя та шиї. Встановлення характеру та величини дефектів і деформацій тканин обличчя і порожнини рота,

стан навколишніх тканин. Оцінка ступеня, анатомічних, функціональних і естетичних порушень.

Об'єктивні методи дослідження із застосуванням сучасної діагностичної апаратури. Рентгенологічні: рентгенографія у різних проекціях, в тому числі з контрастуванням. Комп'ютерна конусна та спіральна томографія.

Діагностика та планування операційних втручань у ЩЛХ.

Обсяг обстеження хворих з травмою щелепно-лицевої ділянки під час лікування в умовах поліклініки та стаціонару, участь суміжних спеціалістів в обстеженні.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Суб'єктивне обстеження хірургічного стоматологічного хворого (скарги, історія захворювання, історія життя).
2. Методика обстеження загального стану хірургічного стоматологічного хворого.
3. Методика позаротового обстеження хірургічного стоматологічного хворого.
4. Методика внутрішньоротового обстеження хірургічного стоматологічного хворого.
5. Двовимірна рентгенографія: методи, особливості їх застосування.

Тема №2. Використання навігаційних комп'ютерних технологій на етапах діагностики та планування операційних втручань на кістках лицевого скелета. Передопераційна підготовка хворих. Вибір анестезіологічного забезпечення.

Проведення, оцінка результатів та імплементація в діагностичний процес тривимірної візуалізації лицевого черепа та м'яких тканин обличчя.

Вибір методу знеболення відповідно до тяжкості ушкодження, стану пацієнта, наявності ускладнюючих чи супутніх захворювань/уражень та планованого об'єму надання медичної допомоги.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Тривимірна променева діагностика: методи, особливості їх застосування.
2. Оцінка результатів та імплементація в діагностичний процес тривимірної візуалізації лицевого черепа.
3. Особливості передопераційної підготовки хворих із травмами кісток ЩЛД.
4. Застосування місцевої анестезії при лікуванні травм кісток ЩЛД.
5. Застосування загальної анестезії при лікуванні травм кісток ЩЛД.

Тема №3. Класифікація методів лікування пацієнтів з переломами лицевих кісток. Поняття про пряме (первинне) та непряме (вторинне) кісткове загоєння. Види кісткової фіксації: жорстка, нежорстка, функціонально-стабільна.

Класифікація невогнепальних переломів кісток обличчя за етіологією, поширеністю ураження, наявністю уламків, прониканням в анатомічні порожнини чи поєднання із сусідніми анатомічними ділянками.

Класифікація переломів верхньої та нижньої щелеп за локалізацією. Пряме та непряме кісткове загоєння. Їх особливості, відмінності, переваги та недоліки.

Жорстка, нежорстка та функціонально-стабільна схеми фіксації кісток лицевого скелету: базові принципи, відмінності, переваги і недоліки, можливості застосування для фіксації переломів кісток лицевого скелета.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Класифікація ушкоджень кісток обличчя.
2. Класифікація методів лікування переломів кісток обличчя.
3. Види загоєння кісткової рани, їх особливості.
4. Жорстка кісткова фіксація, покази до застосування, особливості.
5. Нежорстка кісткова фіксація, покази до застосування, особливості.
6. Функціонально-стабільна кісткова фіксація, покази до застосування, особливості.

Тема №4. Класифікація методів остеосинтезу щелеп. Види фіксуючих пристроїв, що застосовуються у травматології щелепно-лицевої ділянки, матеріали для їх виготовлення.

Остеосинтез кісток лицевого скелету: показання та протипоказання, остеосинтез кістковими швами; застосування металевих спиць, накісткових пластин і рамок, мініпластин з гвинтами.

Компресійний остеосинтез. Показання до його проведення.

Етапи та особливості операцій остеосинтезу у щелепно-лицевій ділянці.

Апаратні методи фіксації фрагментів кісток лицевого черепа.

Матеріали для систем фіксації, їх особливості, переваги та недоліки.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Поняття «прямий та непрямий остеосинтез».
2. Прямий остеосинтез – показання та протипоказання до застосування.
3. Непрямий остеосинтез – показання та протипоказання до застосування.
4. Компресійний остеосинтез – показання та протипоказання до застосування.
5. Сучасні методики хірургічного лікування переломів нижньої щелепи.
6. Помилки та ускладнення під час та після застосування хірургічних методів лікування переломів кісток лицевого черепа.

Тема №5. Поняття про моно- та міжщелепну фіксацію. Класифікація методів міжщелепної фіксації. Історичні (лігатурне зв'язування зубів, назубні дротяні шини) та сучасні (кортикальні гвинти-фіксатори, брекет-системи) методи тимчасової іммобілізації нижньої щелепи. Роль міжщелепної фіксації в забезпеченні правильного оклюзійного співвідношення у потерпілих.

Біомеханічні основи фіксації фрагментів нижньої щелепи.

Транспортна та лікувальна іммобілізація, завдання: їхнє завдання, засоби, терміни. Способи репозиції та фіксації фрагментів. Моно – та бімаксиллярна фіксація фрагментів. Їх відмінності, покази та проти покази до застосування. Біомеханічні основи фіксації відламків. Назубні шини, зубонаясенні та наясенні шини; шини із зовнішньоротовим кріпленням. Застосування індивідуальних та стандартних шин. Особливості застосування гладкої шини- скоби. Шини із зачіпними петлями і міжщелепною тягою для репозиції та фіксації відламків.

Системи шин С. Тигерштедта та інші. Методика та техніка шинування (шини Тигерштедта та інші). Показання до застосування індивідуальних (ортопедичних) шин та апаратів лабораторного виготовлення.

Система кортикальних гвинтів-фіксаторів: суть та цілі методики, техніка встановлення; переваги та недоліки.

Застосування брекет-системи для міжщелепної іммобілізації: суть та цілі, техніка встановлення; переваги та недоліки.

Зовнішньоротова фіксація відламків при переломах і дефектах нижньої щелепи. Апарат В.Ф. Рудька, апарат Збаржа та інші. Їх будова, біомеханічні властивості застосування.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Тимчасова іммобілізація при переломах нижньої щелепи.
2. Тимчасова іммобілізація при переломах верхньої щелепи.
3. Лігатурне зв'язування зубів та щелеп.
4. Консервативні методи лікування переломів щелепових кісток.
5. Види шин за способом фіксації та за методом виготовлення.
6. Способи постійної іммобілізації, які застосовують при переломах нижньої щелепи.
7. Способи постійної іммобілізації, які застосовують при переломах верхньої щелепи.

Тема №6. Переломи нижньої щелепи. Класифікація. Сучасні принципи кісткової фіксації фрагментів нижньої щелепи у залежності від характеристик травматичного пошкодження (локалізації переломів, їх кількості, наявності зміщення фрагментів, дефектів кісткової тканини тощо).

Частота, локалізація і характер пошкоджень нижньої щелепи залежно від причин і механізму травми.

Види і типові місця переломів нижньої щелепи.

Біомеханіка переломів нижньої щелепи, механізм і характер зміщення уламків.

Клінічне обстеження пацієнтів з переломами нижньої щелепи.

Клінічні симптоми переломів нижньої щелепи: анатомічні і функціональні порушення, зміни прикусу тощо.

Стан зубів, що знаходяться в щілині перелому щелеп. Показання до видалення цих зубів.

Внутрішньосуглобові переломи, переломи з вивихом головки щелепи.

Об'єктивні методи дослідження переломів нижньої щелепи із застосуванням сучасної діагностичної апаратури. Рентгенологічні методи дослідження: рентгенографія у різних проекціях. Комп'ютерна спіральна та конусна томографії, ультразвукова діагностика.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Патогенез та біомеханіка переломів нижньої щелепи.
2. Класифікація переломів нижньої щелепи.
3. Клінічні симптоми переломів нижньої щелепи.
4. Методи діагностики переломів нижньої щелепи.
5. Механізм зміщення фрагментів нижньої щелепи.

Тема №7. Методи репозиції кісткових фрагментів нижньої щелепи. Поняття про одно- та двохточкову, одно-та двохплощинну фіксацію кісткових фрагментів, одинарний та подвійний остеосинтез. Операційні доступи, що застосовуються при проведенні остеосинтезу нижньої щелепи, показання до застосування.

Види та особливості методів репозиції фрагментів нижньої щелепи. Мануальна та апаратурна. Їх переваги, недоліки та покази до застосування. Репозиційно-компресійні щипці: будова, особливості функції, покази до застосування. Застосування комп'ютерного програмного забезпечення на етапах діагностики та планування операційних втручань при переломах нижньої щелепи.

Одно- та двохточкова, одно-та двохплощинна фіксацію кісткових фрагментів – цілі та завдання фіксації; схеми використання фіксуючих пристроїв; покази та проти покази до їхнього застосування.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Методи репозиції кісткових фрагментів нижньої щелепи.
2. Одно- та двоточкова фіксація кісткових фрагментів нижньої щелепи.
3. Одно-та двохплощинна фіксація кісткових фрагментів нижньої щелепи.
4. Одинарний та подвійний остеосинтез.
5. Принципи кісткової фіксації фрагментів нижньої щелепи.

Тема №8. Переломи верхньої щелепи. Класифікація. Сучасні принципи кісткової фіксації фрагментів верхньої щелепи у залежності від характеристик травматичного пошкодження (локалізації переломів, наявності зміщення фрагментів, дефектів кісткової тканини тощо). Методи репозиції кісткових фрагментів верхньої щелепи. Операційні доступи, що застосовуються при проведенні остеосинтезу верхньої щелепи, показання до застосування.

Частота, локалізація і характер пошкоджень верхньої щелепи залежно від причин і механізму травми.

Види і типові місця переломів верхньої щелепи.

Біомеханіка переломів верхньої щелепи, механізм і характер зміщення уламків.

Клінічне обстеження пацієнтів з переломами верхньої щелепи.

Клінічні симптоми переломів верхньої щелепи: анатомічні і функціональні порушення, зміни прикусу тощо.

Об'єктивні методи дослідження переломів верхньої щелепи із застосуванням сучасної діагностичної апаратури. Рентгенологічні методи дослідження: рентгенографія у різних проекціях. Комп'ютерна спіральна та конусна томографії, ультразвукова діагностика.

Обсяг обстеження хворих з травмою щелепно-лицевої ділянки під час лікування в умовах поліклініки та стаціонару, участь суміжних спеціалістів в обстеженні.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Патогенез та біомеханіка переломів верхньої щелепи.
2. Класифікація переломів верхньої щелепи.
3. Клінічні симптоми переломів верхньої щелепи.
4. Методи діагностики переломів верхньої щелепи.
5. Принципи кісткової фіксації фрагментів верхньої щелепи.

Тема №9. Переломи виличної кістки. Класифікація. Сучасні принципи кісткової фіксації фрагментів виличної кістки у залежності від характеристик травматичного пошкодження (локалізації переломів, наявності зміщення фрагментів, дефектів кісткової тканини тощо). Методи репозиції кісткових фрагментів виличної кістки. Одно-, двох- та трьохточкова фіксація виличної кістки. Операційні доступи, що застосовуються при проведенні остеосинтезу виличної кістки, показання до застосування.

Класифікація, діагностика, клінічна картина переломів виличної кістки і дуги та виличного комплексу.

Особливості лікування. Консервативні, хірургічні способи репозиції та фіксації фрагментів; показання, суть.

Травматичний верхньощелепний синусит. Відновлення дна орбіти.

Переломи кісток і пошкодження хрящів носа. Діагностика, клініка, лікування. Передня та задня тампонада носових ходів.

Встановлення характеру та величини дефектів і деформацій тканин обличчя, стан навколишніх тканин. Оцінка ступеня, анатомічних, функціональних і естетичних порушень.

Одно-, двох- та трьохточкова фіксація виличної кістки – цілі та завдання фіксації; схеми використання фіксуючих пристроїв; покази та проти покази до їхнього застосування.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Патогенез та біомеханіка переломів виличної кістки.
2. Класифікація переломів виличної кістки.
3. Клінічні симптоми переломів виличної кістки.
4. Методи діагностики переломів виличної кістки.
5. Принципи кісткової фіксації фрагментів виличної кістки.

Тема №10. Особливості кісткової фіксації у пацієнтів дитячого та похилого віку. Ускладнення переломів лицевих кісток. Сповільнення або відсутність консолидації кісткових фрагментів. Післятравматичний остеомієліт щелеп, лікувальна тактика. Післятравматична дисфункція СНЩС: шляхи профілактики та лікування.

Підсумкове заняття.

Регенерація кісткової тканини та загоєння кісткової рани у дітей та осіб похилого віку. Етапи остеогенезу, загальні та місцеві фактори, які впливають на нього. Спектр лікувальних заходів на різних етапах регенерації кісткової тканини.

Причини виникнення пізніх ускладнень та наслідків пошкоджень ЩЛД. Залежність їх розвитку від таких факторів як: складність травми, супутні захворювання, несвоєчасне та неадекватне надання допомоги та ін.

Клініка, діагностика, лікування пізніх ускладнень та наслідків пошкоджень ЩЛД. Вторинні кровотечі, нагноєння гематом, ран. Порушення репаративної регенерації, несправжній суглоб, дефекти і деформації обличчя, контрактури м'язів.

Післятравматичний остеомієліт. Діагностика, лікування та профілактика. Післятравматична дисфункція СНЩС: шляхи профілактики та лікування.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Особливості регенерації кісткової тканини та загоєння кісткової рани у осіб похилого віку та дітей.
2. Фактори, які впливають на остеогенез і регенерацію.
3. Ускладнення травматичних ушкоджень кісток ЩЛД.
4. Післятравматичний остеомієліт.
5. Післятравматичний верхньощелепний синусит.

Самостійна робота

Тема №1. Особливості обстеження хворих з травматичними пошкодженнями кісток лицевого скелета. Пріоритетність діагностично-лікувальних заходів у залежності від важкості травми. Реанімація потерпілих з поєднаною травмою щелепно-лицевої ділянки.

Причини травматизму, його профілактика, статистика пошкоджень щелепно-лицевої ділянки мирного та військового часу, їх класифікація. Загальна характеристика і особливості пошкоджень обличчя.

Значення особистого спілкування лікаря з хворим. Емоційні фактори, пов'язані із захворюваннями, пошкодженнями і дефектами обличчя та лікуванням, що проводиться. Об'єктивне обстеження: загальний стан, свідомість. Обстеження органів і систем у стаціонарі.

Обстеження щелепно-лицевої ділянки. Огляд обличчя. Пальпація. Огляд органів та м'яких тканин порожнини рота, обстеження зубів. Загальноклінічні, лабораторні та спеціальні методи дослідження. Дослідження функції рухових і чутливих нервів.

Встановлення характеру та величини дефектів і деформацій тканин обличчя і порожнини рота, стан навколишніх тканин. Оцінка ступеня, анатомічних, функціональних і естетичних порушень.

Об'єктивні методи дослідження із застосуванням сучасної діагностичної апаратури. Рентгенологічні: рентгенографія у різних проекціях, в тому числі з контрастуванням. Комп'ютерна спіральна та конусна томографія.

Серцево-легенева реанімація постраждалих – покази, методика проведення. Оцінка стану пацієнта за системою ABCDE та шкалою ком Глазго.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Особливості травмогенезу щелепно-лицевої ділянки.
2. Структура травмогенезу щелепно-лицевої ділянки.
3. Етика та деонтологія при роботі лікаря з пацієнтом.
4. Особливості обстеження хворих із травмою щелепно-лицевої ділянки.
5. Променева діагностика ушкоджень кісток лицевого скелета.
6. Серцево-легенева реанімація постраждалих.

Тема №2. Консервативно-ортопедичні та хірургічні методи лікування пацієнтів з переломами лицевих кісток, їх переваги та недоліки. Особливості загоєння переломів у залежності від методу кісткової фіксації.

Транспортна та лікувальна іммобілізація, завдання: їхнє завдання, засоби, терміни. Способи репозиції та фіксації фрагментів. Моно – та бімаксиллярна фіксація фрагментів. Їх відмінності, покази та проти покази до застосування. Біомеханічні основи фіксації.

Остеосинтез кісток лицевого скелету: показання та протипоказання, остеосинтез кістковими швами; застосування металевих спиць, накісткових пластин і рамок, мініпластин з гвинтами.

Компресійний остеосинтез. Показання до його проведення. Етапи та особливості операцій остеосинтезу у щелепно-лицевій ділянці.

Апаратні методи фіксації фрагментів кісток лицевого черепа.

Загоєння переломів кісток лицевого скелета за умов застосування консервативних методик: особливості, терміни, ймовірні ускладнення, їх профілактика.

Загоєння переломів кісток лицевого скелета за умов застосування операційних методик із внутрішньою фіксацією: особливості, терміни, ймовірні ускладнення, їх профілактика.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Транспортна іммобілізація кісток лицевого скелета.
2. Лікувальна іммобілізація кісток лицевого скелета.
3. Остеосинтез кісток лицевого скелета.
4. Особливості будови і утворення кісткової тканини.
5. Стадії загоєння кісткової рани.

Тема №3. Міжщелепна фіксація: класифікація, існуючі техніки проведення, їх переваги та недоліки. Вибір методу міжщелепної фіксації у залежності від дентального статусу потерпілих (кількості, стану зубів тощо). Варіанти міжщелепної фіксації у пацієнтів з частковою або повною втратою зубів.

Назубні шини, зубонаясенні та наясенні шини; шини із зовнішньоротовим кріпленням. Застосування індивідуальних та стандартних шин. Особливості застосування гладкої шини-скоби. Шини із зачіпними петлями і міжщелепною тягою для репозиції та фіксації відламків.

Системи шин С. Тигерштедта та інші – методика шинування. Показання до застосування індивідуальних шин та апаратів лабораторного виготовлення.

Система кортикальних гвинтів-фіксаторів: суть та цілі методики, техніка встановлення; переваги та недоліки.

Застосування брекет-системи для міжщелепної іммобілізації: суть та цілі, техніка встановлення; переваги та недоліки.

Вибір конструкції для міжщелепної іммобілізації в залежності від типу адентія у пацієнта: часткова, субтотальна, тотальна.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Класифікація назубних шин.
2. Гладка шина-скоба, особливості її застосування.
3. Шини Тигерштедта, їх особливості.
4. Шини та апарати лабораторного виготовлення.
5. Терміни міжщелепної іммобілізації

Тема №4. Класифікація переломів нижньої щелепи. Показання до консервативно-ортопедичного та хірургічного лікування потерпілих. Схеми розміщення фіксуючих пристроїв у залежності від локалізації переломів. Основні операційні доступи.

Частота, локалізація і характер пошкоджень нижньої щелепи залежно від причин і механізму травми. Види і типові місця переломів нижньої щелепи.

Біомеханіка переломів нижньої щелепи, механізм і характер зміщення уламків.

Клінічне обстеження пацієнтів з переломами нижньої щелепи. Клінічні симптоми переломів нижньої щелепи: анатомічні і функціональні порушення, зміни прикусу тощо. Стан зубів, що знаходяться в щілині перелому щелепи. Показання до видалення цих зубів.

Внутрішньосуглобові переломи, переломи з вивихом головки щелепи.

Об'єктивні методи дослідження переломів нижньої щелепи із застосуванням сучасної діагностичної апаратури. Рентгенологічні методи дослідження: рентгенографія у різних проєкціях. Комп'ютерна конусна та спіральна томографії, ультразвукова діагностика.

Основні операційні доступи: зовнішньоротові – підщелепний, підборідковий, доступи до суглобового відростка; внутрішньоротові – в ретромолярній ділянці, в ділянці симфізу, тіла щелепи. Покази до застосування, протипокази, ризики.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Особливості травмогенезу нижньої щелепи.
2. Біомеханіка переломів нижньої щелепи.
3. Особливості клінічного обстеження пацієнтів із переломами нижньої щелепи.
4. Променева діагностика переломів нижньої щелепи.
5. Стан зубів, що знаходяться в щілині переломів нижньої щелепи.

Тема №5. Класифікація переломів верхньої щелепи та виличної кістки. Показання до консервативного та хірургічного лікування. Схеми розміщення фіксуючих пристроїв у залежності від локалізації переломів. Основні операційні доступи.

Частота, локалізація і характер пошкоджень верхньої щелепи залежно від причин і механізму травми. Види і типові місця переломів верхньої щелепи. Біомеханіка переломів верхньої щелепи, механізм і характер зміщення уламків.

Клінічне обстеження пацієнтів з переломами верхньої щелепи. Клінічні симптоми переломів верхньої щелепи: анатомічні і функціональні порушення, зміни прикусу тощо.

Переломи виличної кістки і дуги, вилицевого комплексу. Класифікація, діагностика, клінічна картина.

Особливості лікування. Консервативний спосіб – суть, покази, протипокази, ризики. Хірургічні способи репозиції та фіксації фрагментів – суть, покази, протипокази, ризики.

Травматичний верхньощелеповий синусит. Відновлення дна орбіти.

Переломи кісток і пошкодження хрящів носа. Діагностика, клініка, лікування. Передня та задня тампонада носових ходів. Дослідження функції рухових і чутливих нервів. Встановлення характеру та величини дефектів і деформацій тканин обличчя, стан навколишніх тканин.

Оцінка ступеня, анатомічних, функціональних і естетичних порушень. Операційний доступ в ділянці нижнього краю орбіти, в ділянці з'єднання виличної та лобної кісток, в ділянці вилично-альвеолярного гребеня, в ділянці з'єднання виличної кістки та дуги, корональний доступ – покази до застосування стосовно локалізації щілини перелому, протипокази, ризики.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Особливості травмогенезу верхньої щелепи та виличної кістки.

2. Біомеханіка переломів верхньої щелепи та виличної кістки.
3. Особливості клінічного обстеження пацієнтів із переломами верхньої щелепи та виличної кістки.
4. Променева діагностика переломів верхньої щелепи та виличної кістки.
5. Стан зубів, що знаходяться в щілині переломів верхньої щелепи.

Тема №6. Ранні та пізні ускладнення переломів лицевих кісток. Післятравматична дисфункція СНЩС: шляхи профілактики та лікування.

Класифікація ускладнень при пораненнях ЩЛД. Причини виникнення ранніх ускладнень ЩЛД.

Залежність їх розвитку від таких факторів як: складність травми, супутні захворювання, несвоєчасне та неадекватне надання допомоги та ін. Клініка, діагностика, лікування ранніх загальних та місцевих ускладнень пошкоджень ЩЛД.

Види кровотеч, способи їх зупинки. Травматичний шок: клініка, діагностика, лікування.

Асфіксія: види, надання невідкладної допомоги, заходи попередження. Синдром тривалого здавлення тканин обличчя. Медична допомога на місці травми.

Травматичний шок: заходи лікування та профілактики. Види кровотеч, способи їх зупинки. Синдром тривалого здавлення тканин обличчя; місцеві зміни ділянки травмованих тканин, перша допомога та принципи лікування.

Причини виникнення пізніх ускладнень та наслідків пошкоджень ЩЛД. Залежність їх розвитку від таких факторів як: складність травми, супутні захворювання, несвоєчасне та неадекватне надання допомоги та ін.

Клініка, діагностика, лікування пізніх ускладнень та наслідків пошкоджень ЩЛД. Вторинні кровотечі, нагноєння гематом, ран. Порушення репаративної регенерації, несправжній суглоб, дефекти і деформації обличчя, контрактури м'язів.

Посттравматичний остеомієліт. Клініка, діагностика, лікування.

Принципи профілактики та лікування пізніх ускладнень та наслідків пошкоджень ЩЛД.

Перелік питань, які повинен вивчити на занятті студент:

1. Класифікація ускладнень при травмах ЩЛД.
2. Види асфіксії. Невідкладна допомога.
3. Види кровотеч. Способи зупинки кровотеч.
4. Причини виникнення пізніх ускладнень травм кісток лицевого скелета.
5. Діагностика та лікування посттравматичного остеомієліту.

Перелік питань, які повинен вивчити студент для засвоєння тем

1. Суб'єктивне обстеження хірургічного стоматологічного хворого (скарги, історія захворювання, історія життя).
2. Методика обстеження загального стану хірургічного стоматологічного хворого.
3. Методика зовнішньоротового обстеження хірургічного стоматологічного хворого.
4. Методика внутрішньоротового обстеження хірургічного стоматологічного хворого.
5. Двовимірна рентгенографія: методи, особливості їх застосування.
6. Тривимірна променева діагностика: методи, особливості їх застосування.
7. Оцінка результатів та імплементація в діагностичний процес тривимірної візуалізації лицевого черепа.
8. Особливості передопераційної підготовки хворих із травмами кісток ЩЛД.
9. Застосування місцевої анестезії при лікуванні травм кісток ЩЛД.
10. Застосування загальної анестезії при лікуванні травм кісток ЩЛД.
11. Класифікація ушкоджень кісток обличчя.
12. Класифікація методів лікування переломів кісток обличчя.
13. Види загоєння кісткової рани, їх особливості.
14. Жорстка кісткова фіксація, покази до застосування, особливості.
15. Нежорстка кісткова фіксація, покази до застосування, особливості.
16. Функціонально-стабільна кісткова фіксація, покази до застосування, особливості.
17. Поняття «прямий та непрямий остеосинтез».
18. Прямий остеосинтез – показання та протипоказання до застосування.
19. Непрямий остеосинтез – показання та протипоказання до застосування.

20. Компресійний остеосинтез – показання та протипоказання до застосування.
21. Сучасні методики хірургічного лікування переломів нижньої щелепи.
22. Помилки та ускладнення під час та після застосування хірургічних методів лікування переломів кісток лицевого черепа.
23. Тимчасова іммобілізація при переломах нижньої щелепи.
24. Тимчасова іммобілізація при переломах верхньої щелепи.
25. Лігатурне зв'язування зубів та щелеп.
26. Консервативні методи лікування переломів щелепових кісток.
27. Види шин за способом фіксації та за методом виготовлення.
28. Способи постійної іммобілізації, які застосовують при переломах нижньої щелепи.
29. Способи постійної іммобілізації, які застосовують при переломах верхньої щелепи.
30. Патогенез та біомеханіка переломів нижньої щелепи.
31. Класифікація переломів нижньої щелепи.
32. Клінічні симптоми переломів нижньої щелепи.
33. Методи діагностики переломів нижньої щелепи.
34. Механізм зміщення фрагментів нижньої щелепи.
35. Принципи кісткової фіксації фрагментів нижньої щелепи.
36. Методи репозиції кісткових фрагментів нижньої щелепи.
37. Одно- та двоточкова фіксація кісткових фрагментів нижньої щелепи.
38. Одно-та двоплщинна фіксація кісткових фрагментів нижньої щелепи.
39. Одинарний та подвійний остеосинтез.
40. Патогенез та біомеханіка переломів верхньої щелепи.
41. Класифікація переломів верхньої щелепи.
42. Клінічні симптоми переломів верхньої щелепи.
43. Методи діагностики переломів верхньої щелепи.
44. Принципи кісткової фіксації фрагментів верхньої щелепи.
45. Патогенез та біомеханіка переломів виличної кістки.
46. Класифікація переломів виличної кістки.
47. Клінічні симптоми переломів виличної кістки.
48. Методи діагностики переломів виличної кістки.
49. Принципи кісткової фіксації фрагментів виличної кістки.
50. Особливості регенерації кісткової тканини та загоєння кісткової рани у осіб похилого віку та дітей.
51. Фактори, які впливають на остеогенез і регенерацію.
52. Ускладнення травматичних ушкоджень кісток ЩЛД.
53. Післятравматичний остеомієліт.
54. Післятравматичний верхньощелепний синусит.

3. Структура навчальної дисципліни

Тема	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	СРС	Індивідуальна робота
<p>Тема №1. Особливості обстеження хворих з травматичними пошкодженнями кісток лицевого скелета. Поєднана щелепно-лицева травма. Оцінка загального стану пацієнта та послідовність діагностично-лікувальних заходів. Додаткові методи обстеження пацієнтів з травматичними пошкодженнями лицевих кісток. Променева діагностика: ортопантомографія, спіральна та комп'ютерна томографії, тривимірна візуалізація лицевого черепа та м'яких тканин обличчя.</p>		3	5	
<p>Тема №2. Використання навігаційних комп'ютерних технологій на етапах діагностики та планування операційних втручань на кістках лицевого скелета. Передопераційна підготовка травматичних хворих. Вибір анестезіологічного забезпечення.</p>		3		
<p>Тема №3. Класифікація методів лікування пацієнтів з переломами лицевих кісток. Поняття про пряме (первинне) та непряме (вторинне) кісткове загоєння. Види кісткової фіксації: жорстка, нежорстка, функціонально-стабільна.</p>		3	5	
<p>Тема №4. Класифікація методів остеосинтезу щелеп. Види фіксуючих пристроїв, що застосовуються у травматології щелепно-лицевої ділянки, матеріали для їх виготовлення.</p>		3		
<p>Тема №5. Поняття про моно- та міжщелепну фіксацію. Класифікація методів міжщелепної фіксації. Історичні (лігатурне зв'язування зубів, назубні дротяні шини) та сучасні (кортикальні гвинти-фіксатори, брекет-системи) методи тимчасової імобілізації нижньої щелепи. Роль міжщелепної фіксації в забезпеченні правильного оклюзійного співвідношення у потерпілих.</p>		3	5	
<p>Тема №6. Переломи нижньої щелепи. Класифікація. Сучасні принципи кісткової фіксації фрагментів нижньої щелепи у залежності від характеристик травматичного пошкодження (локалізації переломів, їх кількості, наявності зміщення фрагментів, дефектів кісткової тканини тощо).</p>		3		
<p>Тема №7. Методи репозиції кісткових фрагментів нижньої щелепи. Поняття про одно- та двохточкову, одно- та двохплощинну фіксацію кісткових фрагментів, одинарний та подвійний остеосинтез. Операційні доступи, що застосовуються при проведенні остеосинтезу нижньої щелепи, показання до застосування.</p>		3	5	

Тема №8. Переломи верхньої щелепи. Класифікація. Сучасні принципи кісткової фіксації фрагментів верхньої щелепи у залежності від характеристик травматичного пошкодження (локалізації переломів, наявності зміщення фрагментів, дефектів кісткової тканини тощо). Методи репозиції кісткових фрагментів верхньої щелепи. Операційні доступи, що застосовуються при проведенні остеосинтезу верхньої щелепи, показання до застосування.		3		
Тема №9. Переломи виличної кістки. Класифікація. Сучасні принципи кісткової фіксації фрагментів виличної кістки у залежності від характеристик травматичного пошкодження (локалізації переломів, наявності зміщення фрагментів, дефектів кісткової тканини тощо). Методи репозиції кісткових фрагментів виличної кістки. Одно-, двох- та трьохточкова фіксація виличної кістки. Операційні доступи, що застосовуються при проведенні остеосинтезу виличної кістки, показання до застосування.		3	5	
Тема №10. Особливості кісткової фіксації у пацієнтів дитячого та похилого віку. Ускладнення переломів лицевих кісток. Сповільнення або відсутність консолидації кісткових фрагментів. Післятравматичний остеомієліт щелеп, лікувальна тактика. Післятравматична дисфункція СНЩС: шляхи профілактики та лікування. Підсумкове заняття.		3	5	
Разом за змістовим модулем 1	0	30	30	
Усього годин <u>60/2</u> кредитів ECTS	0	30	30	
Підсумковий контроль				Залік

4. Тематичний план лекцій – непередбачено навчальним планом

5. Теми семінарських занять – непередбачено навчальним планом

6. Тематичний план практичних занять

№ з/п	Тема	К-сть годин
1.	Особливості обстеження хворих з травматичними пошкодженнями кісток лицевого скелета. Поєднана щелепно-лицева травма. Оцінка загального стану пацієнта та послідовність діагностично-лікувальних заходів. Додаткові методи обстеження пацієнтів з травматичними пошкодженнями лицевих кісток. Променева діагностика: ортопантомографія, спіральна та комп'ютерна томографії, тривимірна візуалізація лицевого черепа та м'яких тканин обличчя.	3
2.	Використання навігаційних комп'ютерних технологій на етапах діагностики та планування операційних втручань на кістках лицевого скелета. Передопераційна підготовка травматичних хворих. Вибір анестезіологічного забезпечення.	3
3.	Класифікація методів лікування пацієнтів з переломами лицевих кісток. Поняття про пряме (первинне) та непряме (вторинне) кісткове загоєння. Види кісткової фіксації: жорстка, нежорстка, функціонально-стабільна.	3
4.	Класифікація методів остеосинтезу щелеп. Види фіксуючих пристроїв, що застосовуються у травматології щелепно-лицевої ділянки, матеріали для їх виготовлення.	3
5.	Поняття про моно- та міжщелепну фіксацію. Класифікація методів міжщелепної	3

	фіксації. Історичні (лігатурне зв'язування зубів, назубні дротяні шини) та сучасні (кортикальні гвинти-фіксатори, брекет-системи) методи тимчасової іммобілізації нижньої щелепи. Роль міжщелепної фіксації в забезпеченні правильного оклюзійного співвідношення у потерпілих.	
6.	Переломи нижньої щелепи. Класифікація. Сучасні принципи кісткової фіксації фрагментів нижньої щелепи у залежності від характеристик травматичного пошкодження (локалізації переломів, їх кількості, наявності зміщення фрагментів, дефектів кісткової тканини тощо).	3
7.	Методи репозиції кісткових фрагментів нижньої щелепи. Поняття про одно- та двохточкову, одно- та двохплощинну фіксацію кісткових фрагментів, одинарний та подвійний остеосинтез. Операційні доступи, що застосовуються при проведенні остеосинтезу нижньої щелепи, показання до застосування.	3
8.	Переломи верхньої щелепи. Класифікація. Сучасні принципи кісткової фіксації фрагментів верхньої щелепи у залежності від характеристик травматичного пошкодження (локалізації переломів, наявності зміщення фрагментів, дефектів кісткової тканини тощо). Методи репозиції кісткових фрагментів верхньої щелепи. Операційні доступи, що застосовуються при проведенні остеосинтезу верхньої щелепи, показання до застосування.	3
9.	Переломи виличної кістки. Класифікація. Сучасні принципи кісткової фіксації фрагментів виличної кістки у залежності від характеристик травматичного пошкодження (локалізації переломів, наявності зміщення фрагментів, дефектів кісткової тканини тощо). Методи репозиції кісткових фрагментів виличної кістки. Одно-, двох- та трьохточкова фіксація виличної кістки. Операційні доступи, що застосовуються при проведенні остеосинтезу виличної кістки, показання до застосування.	3
10.	Особливості кісткової фіксації у пацієнтів дитячого та похилого віку. Ускладнення переломів лицевих кісток. Сповільнення або відсутність консолидації кісткових фрагментів. Післятравматичний остеомієліт щелеп, лікувальна тактика. Післятравматична дисфункція СНЩС: шляхи профілактики та лікування. Підсумкове заняття.	3
Всього годин: 30		

7. Теми лабораторних занять – непередбачено навчальним планом

8. Тематичний план самостійної роботи студентів

№ з/п	Тема	К-сть годин
1.	Особливості обстеження хворих з травматичними пошкодженнями кісток лицевого скелета. Пріоритетність діагностично-лікувальних заходів у залежності від важкості травми. Реанімація потерпілих з поєднаною травмою щелепно-лицевої ділянки.	5
2.	Консервативно-ортопедичні та хірургічні методи лікування пацієнтів з переломами лицевих кісток, їх переваги та недоліки. Особливості загоєння переломів у залежності від методу кісткової фіксації.	5
3.	Міжщелепна фіксація: класифікація, існуючі техніки проведення, їх переваги та недоліки. Вибір методу міжщелепної фіксації у залежності від дентального статусу потерпілих (кількості, стану зубів тощо). Варіанти міжщелепної фіксації у пацієнтів з частковою або повною втратою зубів.	5

4.	Класифікація переломів нижньої щелепи. Показання до консервативно-ортопедичного та хірургічного лікування потерпілих. Схеми розміщення фіксуючих пристроїв у залежності від локалізації переломів. Основні операційні доступи.	5
5.	Класифікація переломів верхньої щелепи та виличної кістки. Показання до консервативного та хірургічного лікування. Схеми розміщення фіксуючих пристроїв у залежності від локалізації переломів. Основні операційні доступи.	5
6.	Ранні та пізні ускладнення переломів лицевих кісток. Післятравматична дисфункція СНЩС: шляхи профілактики та лікування. Сучасні операційні доступи до переломів суглобового відростка нижньої щелепи, їх технічне забезпечення.	5
Всього годин: 30		

9. Індивідуальні завдання – не заплановано робочим навчальним планом.

10. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів включає:

- конспекти теоретичного матеріалу, розв'язок ситуаційних завдань, контрольних запитань з відповідних тематик самостійної роботи тощо;
 - створення мультимедійних презентацій за обраними тематиками самостійної роботи;
 - створення стендових презентацій за обраними тематиками самостійної роботи;
 - написання історії хвороби згідно обраних нозологій;
 - підготовку до аудиторних занять (практичних);
 - виконання завдань з навчальної дисципліни впродовж семестру;
 - роботу над окремими темами навчальних дисциплін, які згідно з робочою навчальною програмою дисципліни винесені на самостійне опрацювання студентів;
 - підготовку до всіх видів контрольних робіт;
 - роботу в студентських наукових гуртках та осередках тощо;
 - участь у роботі «круглих столів» тощо;
 - участь у наукових і науково-практичних конференціях, олімпіадах тощо;
- З метою організації проведення самостійної роботи на кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії викладачами проводяться наступні заходи:
- групові та індивідуальні консультації;
 - співбесіди зі студентами;
 - систематичний контроль за виконанням студентами завдань, рекомендованих до самостійного опрацювання;
 - забезпечення студентів засобами для самоконтролю (тести, пакети контрольних питань та ситуаційних задач);
 - аналіз та оцінка роботи студента.

11. Методи навчання.

Навчальний процес на кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії організовано згідно наступних нормативних документів:

- Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII;
- постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- наказу МОН України №1151 від 06.01.2015 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 №266»;
- наказу ректора ЛНМУ імені Данила Галицького від 02.06.2016 № 1604 «Про затвердження навчальних планів»;
- положення про організацію освітнього процесу у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, схвалено Вченою радою ЛНМУ імені Данила Галицького 23.06.2021, протокол №3-ВР;

- положення про критерії, правила і процедуру оцінювання результатів навчальної діяльності студентів у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, схвалено Вченою радою ЛНМУ імені Данила Галицького 21.02.2018, протокол №1-ВР;

- Освітньо професійної програми «Стоматологія», другий (магістерський) рівень вищої освіти, 221 Стоматологія, МОН України Сертифікат НД №1497026 дійсний до 01.07.2025;

- положення про робочу навчальну програму дисципліни та методичні рекомендації щодо її розробки, ЦМК ЛНМУ імені Данила Галицького 23.04.2015, протокол №2;

- навчальної програми дисципліни «хірургічна стоматологія» для студентів III, IV та V курсів стоматологічного факультету.

Практичні клінічні заняття з хірургічної стоматології та ЩЛХ проводяться з групами 13-15 осіб у кожній. Початковий рівень знань студента, який починає навчання на кафедрі хірургічної стоматології, передбачає визначення рівня знань із анатомії, загальної і спеціальної фізіології, патологічної анатомії та фізіології на основі фундаментальної підготовки на кафедрах медико-біологічного та загальноклінічного профілю.

На практичних заняттях викладачами висвітлюються досягнення науково-технічного прогресу, медицини, зокрема, хірургічної стоматології і ЩЛХ та їх впровадження в практику.

З метою оволодіння мануальними навичками надання хірургічної стоматологічної допомоги, поряд з вивченням теоретичних питань, студенти відпрацьовують маніпуляції на фантомах і муляжах, під керівництвом та контролем викладача самостійно проводять огляд пацієнтів з різними патологічними процесами ЩЛД, що відносяться до компетенції хірургічної стоматології та ЩЛХ, самостійно вивчають симптоми хірургічних стоматологічних захворювань, набувають навичок в діагностиці щелепно-лицевих розладів і захворювань, їх лікуванні, експертизі та трудовій реабілітації.

Методика організації навчального процесу на практичному занятті

Тривалість практичного заняття 3 академічних години – 2 год. 25 хв., в тому числі 1 перерва по 10 хв.

1. Підготовчий етап - 20 хв.

1.1 Організаційні заходи - 5 хв.

1.2 Постановка навчальних цілей та мотивація – 5 хв. Обґрунтування викладачем значення теми заняття для подальшого вивчення дисципліни та професійної діяльності лікаря з метою формування мотивації та цілеспрямованої навчальної діяльності. Ознайомлення студентів з конкретними цілями та планом заняття.

1.3 Контроль вихідного рівня знань (стандартизовані методи контролю) – 10 хв. Проведення стандартизованого контролю вихідного рівня підготовки студентів, обговорення та відповіді на запитання студентів.

Навчальні технології, матеріали методичного забезпечення: питання для індивідуального усного та письмового опитування, типові ситуаційні задачі та тести; таблиці, муляжі, розбірні моделі щелеп, підручники, навчальні посібники, довідники, атлас, методичні рекомендації відповідно тематики заняття, відеофільми.

2. Основний етап – 85 хв.

Формування професійних навичок та вмінь. Збирання студентами анамнезу та проведення огляду тематичного хворого. Студенти складають план обстеження пацієнта, план додаткових методів дослідження, заповнюють відповідну медичну документацію, відпрацьовують техніку проведення діагностичних маніпуляцій, лікувальних заходів, відпрацьовують практичні навички відповідно до тематики заняття.

Навчальні технології, матеріали методичного забезпечення: хворі стоматологічної поліклініки, історії хвороби, підбірка результатів додаткових методів обстеження тематичних хворих, ситуаційні задачі, алгоритми виконання практичних навичок, муляжі, інструментарій, тематичні відеоматеріали.

3. Заключний етап – 30 хв.

3.1 Контроль та корекція рівня професійних вмінь та навичок з використанням індивідуальних тестових завдань, ситуаційних задач, питань, демонстрації практичної навички чи вміння (15-20 хв.), перевірка робіт (5-10 хв.). Оцінка поточної діяльності студента впродовж заняття, враховуючи стандартизований кінцевий

контроль, проведення аналізу успішності студентів, оголошення оцінки діяльності кожного студента та відображення її в журналі обліку відвідувань та успішності студентів.

3.2 Підведення підсумків заняття.

3.3 Домашнє завдання. Інформування студентів про тему наступного заняття. Рекомендована література.

Усі необхідні матеріали (методичний супровід, нормативні документи, перелік питань для поточного та підсумкового контролю, перелік алгоритмів виконання практичних навичок) представлені на інформаційній платформі ЛНМУ імені Данила Галицького MISA; електронному сайті кафедри, інформаційних стендах кафедри.

Самостійна робота студентів відображена в навчально-тематичних планах, а також в методичних розробках практичних занять для студентів. Студенти мають можливість ознайомитися з основною та додатковою літературою з дисципліни, підготуватися усно, а також написати реферати і ін.

Відпрацювання пропущених занять здійснюється за попереднім записом студентів у відповідному журналі; відробки практичних занять проводяться на чергуваннях викладачів, а також за індивідуальним графіком. Графіки відробок практичних занять розміщені на відповідних стендах та інформаційному сайті кафедри. Студенти, які пропустили 3 і більше практичних занять допускаються до навчання з дозволу деканату стоматологічного факультету, а також повинні відпрацювати пропущені заняття впродовж найближчих двох тижнів. Контроль за відробками практичних занять проводиться у відповідному прошитому журналі з наскрізною нумерацією і фіксацією дати проходження відробки, що відповідає графіку. Тривалість і критерії оцінювання при відпрацюванні практичного заняття такі ж, як і на занятті.

Усі заняття та забезпечені відповідним методичним та ілюстрованим матеріалом. Заняття проводяться в традиційній методиці із використанням тестових завдань, контрольних задач, усних відповідей. Під час занять у широкому об'ємі використовуються наявні на кафедрі муляжі.

Викладачами кафедри проведена значна робота по створенню методичних матеріалів для забезпечення навчального процесу, матеріалів для підготовки до практичних занять і лекцій в електронному варіанті, який розміщено на інформаційній платформі ЛНМУ імені Данила Галицького MISA та сайті кафедри хірургічної стоматології та ЩЛХ, створено базу тестових завдань для поточного і підсумкового контролю знань. Також забезпечено візуалізацію алгоритмів виконання практичних навичок відеопрезентаціями з усіх розділів дисципліни.

Інноваційні методи і технології, що використовуються в навчальному процесі

Дисципліна	Назви педагогічних технологій і інноваційних методів навчання
Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лицевої ділянки	<ul style="list-style-type: none"> - залучення студентів до роботи з відомими електронними базами медичної інформації (ScienceDirect, PubMed, Пантелеймон тощо) через інтернет-мережу; - використання у педагогічному процесі міждисциплінарного підходу до вивчення хірургічної стоматології – постійне акцентування уваги студентів на зв'язку предмету з базовими дисциплінами та суміжними стоматологічними спеціальностями; - залучення студентів до асистувань при проведенні операційних втручань, онлайн-трансляція операцій в методичний кабінет завдяки наявному сучасному відео-обладнанню з синхронним обговоренням проведених маніпуляцій; - систематичні огляди зі студентами тематичних пацієнтів та обговорення клінічних випадків, мотивація студентів до складання алгоритмів діагностично-лікувальних заходів за умов тієї чи іншої стоматологічної хірургічної патології.

12. Методи контролю.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Методи контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів у ЛНМУ імені Данила Галицького», схвалено Вченою радою ЛНМУ імені Данила Галицького від 21.02.2018, протокол №1.

Контрольні заходи при вивченні дисципліни «Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лищевої ділянки» включають поточний контроль, підсумковий контроль – семестровий залік.

Перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс проводиться вхідний контроль. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття з дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування навчального процесу.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми. Поточний контроль здійснюється на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль вхідного рівня знань, якість виконання практичної роботи, рівень теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно тематичного плану та результати вихідного контролю рівня знань.

При оцінюванні навчальної діяльності студентів надається перевага стандартизованим методам контролю: тестові завдання, ситуаційні задачі, контрольні питання, усне опитування, структуровані письмові роботи, структурований згідно алгоритмів контроль практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Підсумковий контроль – семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях. Він проводиться відповідно до навчального плану в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Оцінка з дисципліни «Хірургічна підготовка порожнини рота до протезування», є рейтинговою та визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу, рівень теоретичної та практичної підготовки. Форми проведення поточного контролю - тестування, розв'язування ситуаційних задач, вирішення клінічної ситуаційної задачі, демонстрація практичної навички чи вміння, відповіді на стандартизовані теоретичні питання. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованим та відповідають еталонам відповідей.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною шкалою (національною). При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті і заноситься в журнал обліку академічної успішності.

Знання студентів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- **«відмінно»** - студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно

використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «**добре**» - студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

- «**задовільно**» - студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми або дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «**незадовільно**» - студент не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Критерії оцінювання за видами контролю:

Критерії оцінювання тестового завдання

«**відмінно**» – студент вирішив 95-100 % із запропонованого набору тестових завдань;

«**добре**» – студент вирішив 80-94 % із запропонованого набору тестових завдань;

«**задовільно**» – студент вирішив 60,5-79 % із запропонованого набору тестових завдань;

«**незадовільно**» – студент вирішив менше, чим 60,5 % із запропонованого набору тестових завдань.

Критерії оцінювання пакета відкритих питань

До складу завдання входить 5 відкритих питань за темою практичного заняття. Вартість кожного окремого питання 1 бал, або 20%. Результати відповідей сумуються та виставляється оцінка за п'ятибальною шкалою: 5 «відмінно» – 4,5-5 балів; 4 «добре» – 3,5-4 бали; 3 «задовільно» – 3 бали; 2 «незадовільно» – 2 і менше балів.

Кожне із питань оцінюється за наступними критеріями:

1 бал – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття; самостійно, грамотно і послідовно з вичерпною повнотою відповів на запитання; демонструє глибокі і всебічні знання, логічно будує відповідь, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем; вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обґрунтовано будувати висновки; безпомилково відповідає на питання, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу.

0,75 бала – студент добре засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, аргументовано викладає його; розкриває основний зміст навчального матеріалу, дає неповні визначення понять, допускає незначні порушення в послідовності викладення матеріалу та неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних похибок у логіці викладу теоретичного змісту;

0,5 бала – студент в основному засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, при відтворенні основного навчального матеріалу допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття.

0 балів – студент не засвоїв навчальний матеріал теми, не знає основних визначень, понять; дає неправильну відповідь на запитання.

Критерії оцінювання ситуаційної задачі

«**відмінно**» – студент глибоко засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, вміє пов'язати теорію з практикою, що дозволяє йому розв'язувати ситуаційні задачі підвищеної складності.

«**добре**» – студент твердо засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, правильно застосовує теоретичні знання при розв'язуванні ситуаційних задач середньої важкості.

«задовільно» – студент засвоїв тільки основний матеріал без деталей, розв'язує лише найлегші задачі, припускається неточностей, обирає недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладі відповіді.

«незадовільно» – студент не знає значної частини теоретичного матеріалу теми заняття, припускається істотних помилок, не вирішує ситуаційну задачу.

Критерії оцінювання практичних навичок

«відмінно» – студент повністю володіє практичною навичкою, вміє пов'язати теорію з практикою.

«добре» – студент частково володіє практичною навичкою, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних завдань.

«задовільно» – студент володіє тільки обов'язковим мінімумом виконання практичного завдання, ознайомлений із технікою виконання.

«незадовільно» – студент не володіє практичною навичкою.

При використанні різних методів верифікації результатів навчання, їх бали сумуються в середнє арифметичне.

13. Форма підсумкового контролю успішності навчання – семестровий залік.

Підсумковий контроль – семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях. Він проводиться відповідно до навчального плану в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обов'язку навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Семестровий залік з дисциплін проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які відвідали усі, передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та набрали за поточну успішність кількість балів, не меншу за мінімальну. Для студентів, які пропустили 3 і більше навчальних занять, з дозволу деканату дозволяється відпрацьовувати академічну заборгованість до певного визначеного терміну в межах семестру.

Заліки приймають викладачі, які проводили практичні заняття в навчальній групі. Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, завдань, передбачених навчальним планом.

Результати оцінювання роботи студента впродовж семестру мають бути задокументовані (занесені до академічного журналу (електронного), заліково-екзаменаційної відомості, залікової книжки студента). Виконані студентами протягом семестру контрольні роботи, індивідуальні завдання зберігаються на кафедрі протягом року.

14.Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

В освітньому процесі Університету застосовуються такі шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала, традиційна 4-бальна шкала та рейтингова шкала ЕСТ8. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижченаведеними правилами.

Умови допуску до підсумкового контролю: Студент відвідав усі практичні заняття, виконав вимоги навчальної програми і отримав не менше, ніж 120 балів за поточну успішність.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200
4.97	199
4.95	198
4.92	197
4.9	196
4.87	195
4.85	194
4.82	193
4.8	192
4.77	191
4.75	190
4.72	189
4.7	188
4.67	187
4.65	186
4.62	185
4.6	184
4.57	183
4.52	181
4.5	180
4.47	179

4-бальна шкала	200-бальна шкала
4.45	178
4.42	177
4.4	176
4.37	175
4.35	174
4.32	173
4.3	172
4.27	171
4.24	170
4.22	169
4.19	168
4.17	167
4.14	166
4.12	165
4.09	164
4.07	163
4.04	162
4.02	161
3.99	160
3.97	159
3.94	158

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.92	157
3.89	156
3.87	155
3.84	154
3.82	153
3.79	152
3.77	151
3.74	150
3.72	149
3.7	148
3.67	147
3.65	146
3.62	145
3.57	143
3.55	142
3.52	141
3.5	140
3.47	139
3.45	138
3.42	137
3.4	136

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.37	135
3.35	134
3.32	133
3.3	132
3.27	131
3.25	130
3.22	129
3.2	128
3.17	127
3.15	126
3.12	125
3.1	124
3.07	123
3.02	121
3	120
Менше 3	Недостатньо

Самостійна робота студентів Матеріал для самостійної роботи студентів, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться на самостійне опрацювання і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються під час підсумкового контролю.

В процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами.

Відмітки про виконання або невиконання різних видів самостійної роботи студентів проставляються в Журналі обліку відвідувань та успішності студентів викладача.

Можливі форми самостійної роботи студентів, форми контролю та звітності

Види та форми самостійної роботи студентів	Форми проведення, контролю та звітності
<i>1. Підготовка до поточних аудиторних занять</i>	
1.1. Вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій тощо	1.1. Активна участь в різних видах аудиторних занять
1.2. Виконання домашніх завдань	1.2. Перевірка правильності виконання завдань
1.3. Підготовка до практичних занять	1.3. Активна участь в практичних заняттях
1.4. Підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю	1.4. Написання контрольної роботи тощо
<i>2. Пошуково-аналітична робота</i>	
2.1. Пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою	2.1. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять
2.2. Написання реферату за заданою проблематикою	2.2. Обговорення (захист) матеріалів реферату під час аудиторних занять або перевірка роботи викладачем
2.3. Аналітичний розгляд наукової публікації	2.3. Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять
2.4. Аналіз конкретної клінічної ситуації	2.4. Огляд пацієнтів, ознайомлення з результатами обстеження, заповнення документації
2.5. Практикум з навчальної дисципліни з використанням програмного забезпечення	2.5. Перевірка правильності виконання завдань
<i>3. Наукова робота</i>	
3.1. Участь в наукових студентських конференціях і семінарах	3.1. Апробація результатів наукових досліджень на наукових студентських конференціях і семінарах
3.2. Підготовка наукових публікацій	3.2. Обговорення з викладачем підготовлених матеріалів, подача до друку результатів наукових досліджень
3.3. Виконання завдань в рамках дослідницьких проєктів кафедри (факультету)	3.3. Використання результатів наукових досліджень в звіті з НДР, підготовка роботи на конкурс студентських наукових робіт

Оцінка з дисциплін, формою підсумкового контролю яких є **залік** базується виключно на результатах поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною національною шкалою: «зараховано» або «незараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну

навчальну діяльність не менше 60% від максимальної суми балів з дисципліни (120 балів). Бали з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS за описаною вище схемою.

Оцінка F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом) на заліку чи диференційованому заліку виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з дисципліни, але не набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність. Такі студенти не отримують заліка і не допускаються до складання екзаменаційної сесії.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „A”, „B”, „C”, „D”, „E” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „E”.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

15. Методичне забезпечення:

- конспекти, тематичні плани практичних занять, самостійної роботи, переліки питань, задач та кейсів для поточного, підсумкового та самоконтролю знань і вмінь студентів, переліки та алгоритми виконання практичних навичок;
- методичні рекомендації для студентів IV курсу стоматологічного факультету для підготовки до практичних занять з дисципліни Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лищевої ділянки;
- методичні рекомендації для викладачів для підготовки до практичних занять з дисципліни Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лищевої ділянки у студентів IV курсу стоматологічного факультету;
- методичні рекомендації для студентів IV курсу стоматологічного факультету для підготовки до самостійної роботи з дисципліни Сучасні принципи кісткової фіксації в травматології щелепно-лищевої ділянки;
- відеопрезентації;

З метою запровадження нових навчальних технологій, реалізації концепції візуалізації навчального процесу та оволодіння студентами мануальними навичками проведення основних стоматологічних хірургічних маніпуляцій колективом кафедри впродовж 2013-2023 років проведено наступні організаційно-методичні заходи.

За рахунок спонсорської допомоги створено та налагоджено використання локальної комп'ютерної мережі та сучасного відеообладнання, яке забезпечує онлайн-трансляцію операційних втручань у учбові кімнати, що дозволяє студентам «віртуально» знаходитись в операційній, обговорювати з викладачами та оперуючими хірургами хід операції, особливості проведення тих чи інших хірургічних маніпуляцій тощо. На основі відзнятого відеоматеріалу операційних втручань створено відеотеку для демонстрації під час проведення відповідних тематичних занять. Відеотека кафедри містить також рекламні фільми з продукцією компаній «Septodont» (Франція), «Geistlich» (Швейцарія), «Synthes» (Швейцарія), «Ihde Dental» (Швейцарія), «ВТІ» (Іспанія) тощо, демонстрація яких розширює уяву студентів про сучасні технології в хірургічній стоматологічній практиці. Завдяки співпраці з Центром медичної 3D діагностики (м. Львів) у навчальний процес запроваджено використання програми розшифрування рентгенограм та комп'ютерних томограм «Point Nix» (Корея), що дозволить студентам краще орієнтуватись у питаннях променевої діагностики різних хірургічних стоматологічних патологій. Працівниками кафедри створено та впроваджено у навчальний процес авторські комп'ютерні програми діагностики та планування операцій кістектомії та атипичного видалення нижніх третіх молярів «RTG ruler» та «Xray analyzer» на які отримано патенти України на винахід та акти впровадження в практичну медицину.

Створено фантомний клас кафедри хірургічної стоматології та ЩЛХ, який забезпечений сучасним комп'ютерним та відеообладнанням для демонстрації операцій та тематичних фільмів. Для демонстрації та практичного оволодіння студентами навичками проведення місцевих анестезій у щелепно-лицевій ділянці та операції видалення зуба фантомний клас забезпечено фантомами голови зі змінними модулями щелеп (4 шт.), розбірними моделями черепа та щелеп (6 шт.), комплектами інструментарію для видалення зубів, проведення хірургічних втручань в щелепно-лицевій ділянці.

Для демонстрації та відпрацювання практичних навичок надання допомоги при травматичних пошкодженнях ЩЛД, фантомний клас забезпечено обладнанням та моделями для відпрацювання методики проведення моно- та міжщелепного шинування, операції остеосинтезу кісток лицевого скелета (3 моделі черепа з імітацією переломів верхньої щелепи та вилично-орбітального комплексу, 55 моделей з імітацією переломів кута нижньої щелепи, 45 моделей з імітацією переломів нижньощелепного симфізу, 40 моделей з імітацією дрібноуламкових переломів нижньої щелепи, 3 тримачі для фіксації моделей до робочої поверхні, «Synbone», Швейцарія).

У 2018 році на кафедрі отримано реанімаційний тренажер повнотілий з контрольним пристроєм (ОНІКО) для візуалізації та відпрацювання навичок надання невідкладної допомоги.

Практичні заняття з «Хірургічної стоматології» відповідно забезпечені методичним та ілюстративним матеріалом. Забезпечено візуалізацію алгоритмів виконання практичних навичок відеопрезентаціями.

Перелік практичних навичок:

1. Виготовлення та накладання бинтової пращоподібної пов'язки при переломах нижньої щелепи.
2. Тимчасова іммобілізація нижньої щелепи бинтовою тім'яно-підборідною пов'язкою (вісімкоподібна бинтова пов'язка).
3. Тимчасова іммобілізація нижньої щелепи еластичною підборідною пращею за Померанцевою-Урбанською.
4. Виготовлення та накладання індивідуальної гіпсової підборідної пов'язки при переломах нижньої щелепи.
5. Лігатурне зв'язування зубів за Айві.
6. Лігатурне вісімкоподібне зв'язування зубів.
7. Виготовлення та накладання гладкої шини-скоби.
8. Виготовлення та накладання двощелепної шини з зачіпними гачками.

9. Виготовлення та накладення шини з розпірковим згином.
10. Накладання стандартної стрічкової шини Васильєва.
11. Вправлення гострого двобічного переднього вивиху нижньої щелепи (за Гіппократом).
12. Репозиція та фіксація кісткових уламків нижньої щелепи методом непрямого остеосинтезу апаратом Рудька.
13. Тимчасова зупинка капілярної кровотечі при пошкодженні щелепно-лицевої ділянки.
14. Тимчасова зупинка артеріальної кровотечі при пошкодженні щелепно-лицевої ділянки.
15. Тимчасова зупинка кровотечі при клаптевих ранах м'яких тканин порожнини рота.
16. Лікувальна іммобілізація відламків верхньої щелепи (стандартний комплекс Збаржа).
17. Невідкладна допомога при асфіксії щелепно-лицевого пораненого.
18. Виконання нижньої трахеотомії.
19. Вправлення гострого заднього вивиху нижньої щелепи.
20. Вправлення переднього вивиху нижньої щелепи (за Попеску).
21. Накладання стандартної праці Ентіна.
22. Виготовлення та накладання шини з опірною площиною.
23. Тимчасова іммобілізація верхньої щелепи за допомогою дощечки Лімберга.
24. Репозиція та фіксація відламків при переломах вищевої дуги зовнішньоротовим доступом за Лімбергом.
25. Репозиція та фіксація відламків при переломах кісток носа.
26. Остеосинтез кістковим швом при переломах нижньої щелепи.
27. Внутрішньоротовий монокортикальний остеосинтез міні-пластинами при переломах кута нижньої щелепи за методикою M. Champy.

Перелік питань для самоконтролю

1. Особливості травмогенезу щелепно-лицевої ділянки.
2. Структура травмогенезу щелепно-лицевої ділянки.
3. Етика та деонтологія при роботі лікаря з пацієнтом.
4. Особливості обстеження хворих із травмою щелепно-лицевої ділянки.
5. Променева діагностика ушкоджень кісток лицевого скелета.
6. Серцево-легенева реанімація постраждалих.
7. Транспортна іммобілізація кісток лицевого скелета.
8. Лікувальна іммобілізація кісток лицевого скелета.
9. Остеосинтез кісток лицевого скелета.
10. Особливості будови і утворення кісткової тканини.
11. Стадії загоєння кісткової рани.
12. Класифікація назубних шин.
13. Гладка шина-скоба, особливості її застосування.
14. Шини Тигерштедта, їх особливості.
15. Шини та апарати лабораторного виготовлення.
16. Терміни міжщелепної іммобілізації.
17. Особливості травмогенезу нижньої щелепи.
18. Біомеханіка переломів нижньої щелепи.
19. Особливості клінічного обстеження пацієнтів із переломами нижньої щелепи.
20. Променева діагностика переломів нижньої щелепи.
21. Стан зубів, що знаходяться в щілині переломів нижньої щелепи.
22. Особливості травмогенезу верхньої щелепи та виличної кістки.
23. Біомеханіка переломів верхньої щелепи та виличної кістки.
24. Особливості клінічного обстеження пацієнтів із переломами верхньої щелепи та виличної кістки.
25. Променева діагностика переломів верхньої щелепи та виличної кістки.
26. Стан зубів, що знаходяться в щілині переломів верхньої щелепи.
27. Класифікація ускладнень при травмах ЩЛД.
28. Види асфіксії. Невідкладна допомога.
29. Види кровотеч. Способи зупинки кровотеч.
30. Причини виникнення пізніх ускладнень травм кісток лицевого скелета.

31. Діагностика та лікування посттравматичного остеомієліту.

Перелік питань для підсумкового контролю

1. Регенерація кісткової тканини, види. Методи оптимізації регенерації кісткової тканини.
2. Ортопедично-апаратний метод лікування пошкоджень щелеп, з їх дефектами: види, покази.
3. Остеосинтез верхньої щелепи: показання, види, методи, обладнання, біологічні та біомеханічні принципи.
4. Остеосинтез нижньої щелепи: показання, види, методи, обладнання, біологічні та біомеханічні принципи.
5. Постійна (лікувальна) іммобілізація щелеп назубними, зубонаясними, наясними шинами, капами. Недоліки та переваги.
6. Лабораторні шини та їх використання при пошкодженнях щелеп.
7. Харчування хворих із ушкодженнями кісток лицевого скелета. Види дієт.
8. Кровотеча при пошкодженнях тканин ЩЛД: класифікація, надання допомоги.
9. Асфіксія при пошкодженнях тканин ЩЛД: класифікація, особливості клінічного перебігу. Надання допомоги.
10. Травматична хвороба.
11. Ранні загальні та місцеві ускладнення ушкоджень щелепно-лицевої ділянки (кровотеча, асфіксія, шок). Клініка, діагностика, лікування.
12. Пізні ускладнення та наслідки ушкоджень щелепно-лицевої ділянки. Клініка, діагностика, лікування.
13. Статистика та класифікація переломів кісток носа, виличної кістки та дуги.
14. Переломи кісток носа, клініка, діагностика, лікування.
15. Переломи виличної дуги, клініка, діагностика, лікування. Консервативні та хірургічні методи лікування.
16. Стадії репаративної регенерації.
17. Методи відновлення цілісності кісток лицевого скелету та посттравматичних дефектів. Остеопластична хірургія.
18. Клінічні прояви травматичної хвороби, особливості при пошкодженнях ЩЛД.
19. Догоспітальна та госпітальна допомога хворим з травматичним шоком.
20. Травматичний токсикоз (краш-синдром), "Синдром позиційного стискання", клінічні ознаки, періоди перебігу захворювання, місцеві зміни ділянки травмованих тканин, перша допомога та принципи лікування.
21. Травматичний шок: заходи лікування та профілактики.
22. Техніка виконання лігатурного зв'язування зубів та щелеп (за Айві, Лімбергом, Гоцком та ін.).
23. Види постійної іммобілізації при зламах кісток лицевого черепа.
24. Види шин, що використовуються для постійної іммобілізації при зламах щелеп (назубні, зубоаясенні, наясенні).
25. Підготовка хворого до операції остеосинтезу.
26. Апаратні оперативні методи остеосинтезу.
27. Клінічна картина при зламах нижньої щелепи.
28. Тимчасова іммобілізація при зламах нижньої щелепи.
29. Консервативні (ортопедичні) методи постійної іммобілізації при лікуванні невогнепальних переломів нижньої щелепи.
30. Хірургічні способи лікування пошкоджень верхньої щелепи.
31. Класифікація переломів верхньої щелепи.
32. Топографо-анатомічні особливості серединної зони обличчя.

16. Рекомендована література

Обов'язкова

1. Маланчук В.О. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник; У 2 т. – Т.1/ Маланчук В.О., Воловар О.С., Гарляускайте І.Ю. – К.: Логос, 2011 – 627 с.
2. Маланчук В.О. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник; У 2 т. – Т.

- 2/ Маланчук В.О., Логвіненко І.П., Маланчук Т.О. та ін. – К.: ЛОГОС, 2011–606 с .
3. Тимофеев О.О. Щелепно-лицева хірургія: Підручник для мед. ун-тів, інст., акад. — 2-ге вид, випр. Затверджено МОН / О.О. Тимофеев — К., 2017. — 752 с.
4. Алгоритми виконання практичних навичок з хірургічної стоматології: навч.-метод. посіб. для студентів стомат. ф-тів ВНЗ МОЗ України / Я. П. Нагірний [та ін.]. - Тернопіль: ТДМУ: Укрмедкнига, 2017. - 102 с.: іл.
5. Ломницький І.Я. Алгоритми практичних навичок з хірургічної стоматології: навч. посіб. / за ред. Ломницького І.Я. – Львів: ГалДент, 2011- 59 с.
6. Ломницький, І. Я. Пропедевтика хірургічної стоматології : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / І. Я. Ломницький. - Львів : ГалДент, 2001. - 114 с.
7. Харьков Л.В. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник / Л.В. Харьков, Л.М. Яковенко, І.Л. Чехова ; за ред. Л.В. Харьков. — К. : ВСВ «Медицина», 2015. — 496 с.
8. Невідкладна допомога в практичній хірургічній стоматології (методичні вказівки) / уклад. Я.Е. Варес та ін. – Львів, 2014 – 34с.
9. Аветіков Д. С. Передпухлинні захворювання щелепно-лицевої ділянки : навч. посіб. для студ.стоматол. ф-тів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації та лікарів-інтернів / Аветіков Д. С., Соколова Н. А., Рузін Г. П. ; Вищ. держ. навч. закл. України "Укр. мед. стоматол. акад.", Каф. хірург. стоматології та щелеп.-лиц. хірургії з пластич. та реконструкт. хірургією голови та ший, Харк. нац. мед. ун-т, Каф. хірург. стоматології та щелеп.-лиц. хірургії. - Полтава : АСМІ, 2012. - 66с.
10. Аветіков Д.С. Методологія алгоритму виконання практичних навичок в клініці хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних закладів IV рівня акредитації / Аветіков Д.С., Яценко І.В., Ставицький С.О. ВДНЗУ «УМСА». – Полтава: 2012. – 68 с.
11. Алгоритми виконання практичних навичок з хірургічної стоматології: навч.-метод. посіб. для студентів стомат. ф-тів ВНЗ МОЗ України / Я. П. Нагірний [та ін.]. - Тернопіль: ТДМУ: Укрмедкнига, 2017. - 102 с.: іл.
12. Алгоритми виконання стоматологічних і медичних маніпуляцій для підготовки до Державної атестації студентів 5 курсу за спеціальністю "Стоматологія": навч. посібник для студентів стоматологічних факультетів, лікарів-інтернів, лікарів-стоматологів / Н. В. Біденко [та ін.] ; МОЗ України, НМУ ім. О. О. Богомольця, Стоматологічний факультет. - К. : Книга-плюс, 2017. - 408 с.
13. Алгоритм виконання стоматологічних маніпуляцій з дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» до комплексного практично-орієнтованого державного іспиту зі стоматології. за ред. проф. Л.М. Яковенко – К.: Книга плюс.-2017.-40 с.
14. Тимофеев О.О. Щелепно-лицева хірургія: Підручник для мед. ун-тів, інст., акад. — 2-ге вид, випр. Затверджено МОН / О.О. Тимофеев — К., 2017. — 752 с.
15. Харьков Л.В. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник / Л.В. Харьков, Л.М. Яковенко, І.Л. Чехова ; за ред. Л.В. Харьков. — К. : ВСВ «Медицина», 2015. — 496 с.
16. PETERSON'S PRINCIPLES OF ORAL AND MAXILLOFACIAL SURGERY Third Edition, Vol. 1, 2012. - 2000 p.
17. PETERSON'S PRINCIPLES OF ORAL AND MAXILLOFACIAL SURGERY Third Edition, Vol. 2, 2012. - 1772 p.
18. Atlas of Human Anatomy / F. Netter – 2nd ed. – New Jersey: ICON Learning Systems. – 592 p.

Додаткова:

1. Основи стоматології: Підручник для мед. ВНЗ III—IV рів. акред. Рекомендовано МОЗ / За ред. В.О. Маланчук, ISBN 978-966-609-600-6. — К.: ВСВ «Медицина», 2019. — 600 с.
2. Основи стоматології: Підручник для мед. ВНЗ III—IV рів. акред. Рекомендовано МОЗ / За ред.

2. Рибалов О. В. Основи стоматології: Підручник для студентів медичних факультетів вищих медичних закладів освіти III- IV рівнів акредитації / О. В. Рибалов, М. Г. Скікевич. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 232 с.
3. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лицевої хірургії і хірургічної стоматології: навч. посібник . - 3-е вид., перероб. і доп. - Київ: Спалах, 2003
4. Ломницький І.Я. Алгоритми практичних навичок з хірургічної стоматології: навч. посіб. / за ред. Ломницького І.Я. – Львів: ГалДент, 2011
5. Ломницький І.Я. Основи хірургічної стоматології. – 2-е вид., перероб. і доп. – Львів: ГалДент, 2008
6. Ломницький, І. Я. Пропедевтика хірургічної стоматології : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / І. Я. Ломницький. - Львів : ГалДент, 2001. - 114 с.
7. Масний З. Травми щелепно-лицевої ділянки у дітей: текст лекції для студентів. – Львів, 2008.
8. Мигович М. Місцеве знечуження тканин щелепно-лицевої ділянки: посіб. / М. Мигович, І. Мигович. – Львів, 2004
9. Митченко В. І. Пропедевтика хірургічної стоматології : підруч. для студ. стомат. ф-тів ВМНЗ України III-IV рівнів акредитації. - Вінниця : Нова Книга, 2004. - 271 с.
10. Грицай Н. М. Нейростоматологія : навч. посіб. для студ. вищ. мед. закл. освіти III-IV рівнів акредитації / Н. М. Грицай, Н. О. Кобзиста. - Київ : Здоров'я, 2001. - 142 с.
11. Основи передпротезної хірургічної підготовки порожнини рота: Метод. розробка/ Готь І.М. [та ін.] – Львів: ГалДент, 2008.
12. Посібник алгоритмів з хірургічної стоматології для підготовки до єдиного державного практично-орієнтованого іспиту / уклад. І. М. Готь [та ін]. – Львів, 2006
13. Рузін Г. П. Хірургічна стоматологія в схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. стомат. ф-тів вищих мед. навч. закл. IV рівня акредитації / Г. П. Рузін, А. А. Дмитрієва, О. Ю. Стоян ; за ред. Г. П. Рузіна. – Вінниця: Нова книга, 2007
14. Рузін Г. П. Основи технології операцій у хірургічній стоматології та щелепно-лицевій хірургії: навч. посіб. для студ. стоматол. ф-тів вищих мед. навч. закл. IV рівня акредитації / Г. П. Рузін, М. П. Бурих. – Вінниця: Нова книга, 2008.
15. Соколов В. М. Щелепно-лицева хірургія. Реконструктивна хірургія голови та шиї: підруч. для студ. стомат. ф-тів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / В. М. Соколов, В. І. Митченко, Д. С. Аветіков. – Вінниця: Нова книга, 2006.
16. Стоматологія : у 2 кн. : підруч. для лікарів-інтернів стомат. ф-тів післядипломної освіти вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / за ред. М. М. Рожка. - Київ : Медицина. - 2013 Кн. 2 / [авт. кол.: М. М. Рожко, І. І. Кириленко, О. Г. Денисенко та ін. ; рец.: В. С. Онищенко, Н. І. Смоляр]. - 992 с.
17. Тимофєєв О.О. Щелепно-лицева хірургія : підруч. / О. О. Тимофєєв. - Київ : Медицина, 2011
18. Ткаченко П.І., Гуржій О.В., Білоконь С.О. Гострі одонтогенні процеси щелепно-лицевої ділянки в дітей (періостит, остеомієліт, лімфаденіт). - Львів: Компакт-ЛВ, 2006.
19. Харьков Л. В. Хірургічна стоматологія дитячого віку: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / Л. В. Харьков, Л. М. Яковенко, І. Л. Чехова ; за ред. Л. В. Харькова. – Київ: Книга плюс, 2003
20. Харьков Л. В. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку : нац. підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / Л. В. Харьков, Л. М. Яковенко, І. Л. Чехова ; за ред. Л. В. Харькова. - Київ : Медицина, 2015. - 496 с.
21. Черкашин С.І. Основи стоматології і щелепно-лицевої хірургії. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2003.
22. Черкашин С.І. Хвороби щелепно-лицевої ділянки: підручник. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2001.
23. Bauml, Philips R.W., Lund M.R. Textbook of Operative Dentistry = Підручник з хірургічної стоматології.- 3-rd ed.- Philadelphia: Saunders, 1995.- 661p.
24. Kharkov L. V. Pediatric oral and maxillofacial surgery : a textbook for students of higher medical educational institutions of the III-IV levels of accreditation / L. V. Kharkov, L. M. Yakovenko, N. V. Kiselyova ; ed. by L. V. Kharkov. - Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2015. - 103 с.
25. Oral and maxillofacial surgery= Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія. Part 1 :

- textbook for the students of stomatological faculties of higher medical education establishments of the IV level of accreditation / V. O. Malanchuk [et al.] ; ed. V. Malanchuk. – Вінниця: Нова книга, 2011
26. Oral and maxillofacial surgery= Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія. Part 2 : textbook for the students of stomatological faculties of higher medical education establishments of the IV level of accreditation / V. O. Malanchuk [et al.] ; ed. V. Malanchuk. – Вінниця: Нова книга, 2011.
27. Pohranychna, Ch. R. Infections of the maxillofacial area : guide of lectures on oral and maxillofacial surgery for the english-medium students of the 3rd year education at dentistry faculty (spring semester) [Текст] : methodological guide / Ch. R. Pohranychna, R. Z. Ogonovsky. - Lviv, 2011.
28. Pohranychna, Ch. R. Maxillofacial oncology : guide of lectures on oral and maxillofacial surgery for the english-medium students of the 5th year education at dentistry faculty (autumn semester) [Текст] : methodological guide / Ch. R. Pohranychna, R. Z. Ogonovsky. - Lviv, 2011.
29. Vares Ya.E., Ogonovsky R.Z., Pohranychna Ch.R. Principles of Local Dental Anaesthesia and Teeth Removal: An Illustrated Methodological Guide. – Lviv, 2007.
30. Timofieiev O.O. Anesthesia in Oral and Maxillofacial Surgery / O.O. Timofieiev, I.I. Fesenko. - Kyiv: OMF Publishing, 2016, 128 p.

17. Інформаційні ресурси

1. Методи обстеження стоматологічного хворого <https://youtu.be/-AjqLAE9Gk>
2. Фази загоєння ран <https://www.youtube.com/watch?v=zgc11n-Bw00>
3. ПХО ран обличчя <https://youtu.be/bFtm9MCPDVk>
4. Техніки накладання швів <https://www.youtube.com/watch?v=Akyr4z1BS9E>
5. Вивих нижньої щелепи <https://www.youtube.com/watch?v=ECt863r7H-s>
6. КТ анатомія лицевого черепа <https://www.youtube.com/watch?v=bEnzG4CZYhE>
7. Лікування травматичних пошкоджень зубо-щелепного апарату <https://www.youtube.com/watch?v=-9XtrnxhsWc>
8. Анатомія нижньої щелепи <https://www.youtube.com/watch?v=Zils4ojFKnU>
9. Анатомія верхньої щелепи <https://www.youtube.com/watch?v=XYvGILxigAw>
10. Анатомія перелому кістки <https://www.youtube.com/watch?v=P5HwYWSHbhw>
11. Хірургічні протоколи лікування переломів н/щелепи АО <https://surgeryreference.aofoundation.org/cm/trauma/mandible>
12. Хірургічні протоколи лікування переломів середньої зони обличчя АО <https://surgeryreference.aofoundation.org/cm/trauma/midface>
13. Лігатурне зв'язування за Айві <https://www.youtube.com/watch?v=ppbLfuOBXkE>
14. Міжщелепна фіксація назубними шинами https://www.youtube.com/watch?v=SUz1fiOe_qo
15. Міжщелепна фіксація стандартними шинами <https://www.youtube.com/watch?v=RGp46yHoVag&list=PL0DWbBfct7nYjK0xg6r1oS1YEXzNVPNFH&index=5>
16. Техніка шинування https://youtu.be/q-SOP_MMmws
17. Остеосинтез перелому кута н/щелепи <https://www.youtube.com/watch?v=S1hg6U7gy5Q>
18. Остеосинтез в ділянці симфізу н/щелепи <https://www.youtube.com/watch?v=fv2StvjXeQY>
19. Остеосинтез н/щелепи <https://www.youtube.com/watch?v=cgBnzz9Xa7I>
20. Остеосинтез двобічного перелому н/щелепи <https://www.youtube.com/watch?v=Hit8s09Cztc>
21. Лікування переломів виличної кістки <https://www.youtube.com/watch?v=inVW0DDJnKs>
22. Травма середньої зони обличчя <https://www.youtube.com/watch?v=-mHcEobz1w8>
23. Остеосинтез вилично-орбітального комплексу <https://www.youtube.com/watch?v=hBwWTyikIIo>

24. Компресійний остеосинтез при переломі беззубої щелепи
<https://www.youtube.com/watch?v=OmXaEuw2vJ0>